

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/89/2025
Identifikačné číslo spisu:	1319201280
Dátum vydania rozhodnutia:	11.12.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1319201280.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ D.. X. A.Z., narodeného X. Z. XXXX, J., J. XXX/X T., 2/ D. A., narodenej XX. H. XXXX, J., J. XXX/X T., obaja zastúpení Advokátska kancelária Ivan Syrový, s. r. o., Bratislava, Kadnárova 83, IČO: 47 232 765, proti žalovanej Z. Q., narodenej XX. F. XXXX, B., V. XXXXX/XX U., zastúpenej advokátkou JUDr. Annou Polonyovou, Bratislava, Chorvátska 12, o zriadenie vecného bremena, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. B3-11C/17/2019, o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 22. mája 2024 sp. zn. 15Co/63/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej nepriznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III (ďalej aj „súd prvej inštancie“ resp. „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 1. októbra 2020, č. k. 11C/17/2019 - 136 I. zriadil vecné bremeno v prospech vlastníka stavby - sklad lodí, postavenej na parcele KN C parc. č. XXXXX/XXX, výmery 48,0 m², k. ú. J., označenej v geometrickom pláne č. 68/2018 z 4. októbra 2018, vyhotovenom D.. F. Q., zodpovedajúce právu vlastníka stavby užívať pozemok označený ako KN C parc. č. XXXXX/XXX o výmere 2,0 m², k. ú. J. podľa geometrického plánu č. 68/2018 zo 4. októbra 2018, vyhotoveného D.. F. Q., ktorý tvorí prílohu rozsudku, za účelom výkonu vlastníckych práv k stavbe a za účelom opravy a údržby stavby, II. žalobcom uložil, za zriadenie vecného bremena, povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovanému (pôvodný žalovaný D.. P. Q., právny predchodca žalovanej) náhradu za zriadenie vecného bremena vo výške 89 eur, do troch dní od právoplatnosti rozsudku a III. žalobcom priznal právo voči žalovanému na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Výkonaným dokazovaním mal za preukázané, že žalobcovia stavebnému úradu výstavbu stavby ohlásili v máji 2017, avšak žalovaný ich už listom zo 7. októbra 2016 upozorňoval, že geometrickým zameraním z 22. septembra 2016, na ktorom boli prítomní bolo zistené, že ich stavba presahuje hranice pozemku a zasahuje do pozemku parc. č. XXXXX/XX vo vlastníctve žalovaného a žalovaný žiadal o zastavenie stavebných prác a odstránenie neoprávnenej stavby. Súd prvej inštancie konštatoval, že žalovaný o stavbe žalobcov mal vedomosť už od roku 2016,

kedy bolo uskutočnené zameranie hraníc a napriek tejto vedomosti o neoprávnenej stavbe neinicioval, a to ani doposiaľ, voči žalobcom žiadne právne kroky. Zároveň konštatoval, že žalobcovia napriek vedomosti o posune hraníc pozemku v stavbe pokračovali, pričom v prebiehajúcom spore argumentovali aj existenciou hraníc pozemku, ktoré boli vyznačené plotom a ten neposúvali. Súd prvej inštancie ďalej zistil, že rozhodnutím stavebného úradu (obec J.) zo 6. mája 2019 bolo konanie vo veci vydania dodatočného stavebného povolenia na stavbu žalobcov prerušené, pričom stavebný úrad v rozhodnutí uviedol, že vykonaným šetrením na mieste bolo zistené, že žalobcovia nerealizujú dve drobné stavby, ale jednu o ploche väčšej ako 25 m² a podľa geodetom vyznačených hraníc pozemku v teréne sa časť stavby realizuje na cudzom pozemku a to na pozemku vo vlastníctve žalovaného a stavebné práce boli zastavené. Súd prvej inštancie konštatoval, že je nesporné, že presah stavby žalobcov na pozemok žalovaného predstavuje 2 m² a dospel k záveru, že odstránenie stavby, aj keď v tomto konaní nie je možné o ňom rozhodnúť, by predstavovalo vysoké náklady a navyše v prejednávanej spore by nešlo o odstránenie celej stavby, ale iba sporného presahu (2 m²) pri hranici pozemku so žalovaným. Mal za to, že v danom prípade je na usporiadanie pomerov strán sporu najvhodnejšie riešenie zriadenie vecného bremena v rozsahu geometrického plánu, ktorý tvorí neoddeliteľnú súčasť rozsudku, t. j. v rozsahu 2 m² a obsahom vecného bremena je výkon vlastníckeho práva ku stavbe a oprava a údržba stavby. Pokiaľ ide o náhradu za zriadenie vecného bremena, vzhľadom na rozsah vykonaného dokazovania, súd prvej inštancie ju stanovil v rozsahu určenom súkromným znaleckým posudkom č. 6/2019, ktorý predložili žalobcovia a v tomto smere nebolo navrhované ani vykonané iné dokazovanie. O nároku na náhradu trov rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Bratislave na odvolanie právneho predchodcu žalovanej rozsudkom z 22. mája 2024 sp. zn. 15Co/63/2021 rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že I. žalobu zamietol, II. žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcom 1/ a 2/ v rozsahu 100 % a III. žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcom 1/ a 2/ v rozsahu 100 %. Odvolací súd v priebehu odvolacieho konania zistil, že pôvodný žalovaný D.. P. Q. 19. októbra 2022 zomrel a jeho právnu nástupkyňou sa stala Z. Q., dcéra žalovaného a preto uznesením prijatým na pojednávaní konanom 24. apríla 2024 rozhodol, že v konaní pokračuje s Z. Q. ako právnu nástupkyňou pôvodne žalovaného D.. P. Q. (§ 63 CSP). V odôvodnení svojho rozhodnutia zameriaval svoju pozornosť na otázku, ktorému právu má súd poskytnúť ochranu súdnym rozhodnutím; či právu vlastníka neoprávnenej stavby, ktorá je postavená na cudzom pozemku (podľa žalobcov dobromyseľne, v dobrej viere, že celú stavbu umiestnili na svojom pozemku), alebo vlastníkovi pozemku, do ktorého (v rozsahu 2 m²) zasahuje cudzia stavba. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, zopakovaní a doplnení dokazovania zistil, že žalobcovia listom zo 17. mája 2017 ohlásili obci J. realizáciu drobnej stavby - skladu člnov pri záhradnej chate o výmere 24,30 m² na pozemku parc. č. XXXXX/XX, k. ú. J., voči ktorej obec J. ako príslušný stavebný úrad nemala námietky. Ďalej zistil, že žalobcovia listom z 12. júla 2017 ohlásili obci J. realizáciu drobnej stavby - skladu člnov pri záhradnej chate o výmere 25 m² na pozemku parc. č. XXXXX/XX, k. ú. J., voči ktorej obec J. ako príslušný stavebný úrad nemala námietky. Zo záznamu z vykonania štátneho stavebného dohľadu podľa § 98 až 102 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) 11. mája 2018 vyplývalo, že na tvári miesta bolo zistené, že vlastníci pozemku nerealizujú dve drobné stavby, ale jednu stavbu o ploche väčšej ako 20 m² a podľa geodetom vyznačených hraníc pozemku v teréne sa časť stavby realizuje na cudzom pozemku parc. č. XXXXX/XX k. ú. J.. Stavebné práce boli zastavené do doriešenia vlastníckych vzťahov s vlastníkom pozemku parc. č. XXXXX/XX k. ú. J.. Výzvou zo 16. mája 2018 obec J. ako príslušný stavebný úrad vyzvala žalobcov, aby predložili stavebnému úradu žiadosť o vydanie dodatočného stavebného povolenia a k žiadosti priložili doklady o tom, že stavba a jej dodatočné povolenie nie je v rozpore s verejnými záujmami chránenými stavebným zákonom a osobitnými predpismi a to najmä doklad, ktorým preukážu vlastnícke alebo iné právo k pozemku pod stavbou, preukážu súlad stavby s platným územným plánom obce J., projektovú dokumentáciu skutočného realizovania stavby, stanoviská dotknutých z hľadiska starostlivosti o životné prostredie - OÚ Senec, odbor životného prostredia, úseku štátnej vodnej správy, OÚ Senec, odbor životného prostredia z hľadiska ochrany prírody a krajiny, v žiadosti bolo potrebné uviesť, akým spôsobom sa stavba realizuje. Rozhodnutím Č. j. SÚ-139-570/2911/2018/4/Šin, zo 7. augusta 2018 obec J. ako príslušný stavebný úrad prerušila žalobcom stavebné konanie vo veci vydania

dodatočného stavebného povolenia na stavbu „Prístrešok pre člny“, ktorý začali realizovať na pozemku parc. č. XXXXX/XX, k. ú. J. a na časti pozemku parc. č. XXXXX/XX, k. ú. J. a vyzval žalobcov, aby žiadosť doplnili, okrem iného, o doklad, ktorým preukážu vlastnícke alebo iné právo k pozemku pod stavbou. Listom zo 7. októbra 2016 právny predchodca žalovanej zaslal žalobcom kópiu vytyčovacieho náčrtu pozemku parc. č. XXXXX/XX k. ú. J., z ktorého vyplývalo, že geodetické zameranie bolo vykonané 22. septembra 2016 aj za prítomnosti žalobcov, dôvodom pre geodetické zameranie bolo uskutočňovanie stavby žalobcami, ktorá presahuje hranice ich pozemku a zasahuje do pozemku právneho predchodcu žalovanej parc. č. XXXXX/XX a vyzval žalobcov na zastavenie stavebných prác a odstránenie neoprávnenej stavby. Z vykonaného dokazovania ďalej vyplývalo, že žalobcovia dotknutú stavbu začali stavať bez stavebného povolenia a čiastočne na cudzom pozemku, čo v konaní ani nebolo medzi stranami sporné. Odvolací súd konštatoval, že žalobcovia začali stavbu realizovať v roku 2016, bez ohlásenia, bez stavebného povolenia, listom zo 7. októbra 2016 boli informovaní o tom, že stavbu stavajú čiastočne na cudzom pozemku, napriek tomu v stavbe pokračovali a stavebné práce prerušili až v súvislosti s vykonaním štátneho stavebného dohľadu v máji 2018.

2.1. Prihliadajúc na všetky argumenty prednesené žalobcami v priebehu celého konania (aj odvolacieho), ako aj na pojednávaní pred odvolacím súdom zostalo nesporné, že žalobcovia realizovali stavbu bez stavebného povolenia. Pokiaľ ide o ich tvrdenie, že pri jej realizácii boli dobromyseľní, keďže stavbu začali realizovať v presvedčení, že celú stavbu realizujú na vlastnom pozemku, podľa názoru odvolacieho súdu nebolo možné na ich dobromyseľnosť prihliadnuť, keď dôvodom bola skutočnosť, že už v októbri 2016 žalobcovia nadobudli vedomosť o tom, že ich stavba presahuje hranice ich pozemku a zasahuje do pozemku právneho predchodcu žalovanej parc. č. XXXXX/XX, ktorý ich vyzval na zastavenie stavebných prác a odstránenie neoprávnenej stavby. Odvolací súd dospel k záveru, že žalobcovia toto nerešpektovali, v realizácii stavby pokračovali a to až do vykonania štátneho stavebného dohľadu (na podnet žalovanej) v máji 2018. Takéto konanie žalobcov odvolací súd vyhodnotil ako vedomé porušovanie a nerešpektovanie právnych predpisov, v ktorom konštatovaní sa odvolací súd v celom rozsahu zhodol s argumentáciou žalovanej. Vzhľadom na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že pri posudzovaní jednotlivých práv vlastníka stavby a vlastníka pozemku je spravodlivé „ochrániť“ právo vlastníka pozemku. Z uvedeného dôvodu odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie a návrh žalobcov na zriadenie vecného bremena a poskytnutie náhrady za jeho poskytnutie zamietol (§ 388 CSP). O trovách odvolacieho konania rozhodol v podľa § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 2 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovali z ustanovenia § 420 písm. f) CSP (súd nesprávnym procesným postupom im znemožnil, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu ich práva na spravodlivý proces). Boli názoru, že zo strany odvolacieho súdu nedošlo k náležitému odôvodneniu, prečo bola ochrana poskytnutá práve žalovanej a nie žalobcom, keď za spravodlivejšie považovali to, aby bola ochrana poskytnutá im. Domnievali sa, že odvolací súd vykonal nedostatočné porovnanie práv strán sporu a neprihliadol na všetky relevantné okolnosti, ktoré vyšli v konaní najavo. Poukázali na to, že skutočnosť, že sú posunuté hranice pozemkov zistili až pri výstavbe a až na základe zamerania geodetom zistili, že v nepatrnej miere stavajú aj na pozemku žalovanej. Konštatovali, že v roku 2016, kedy im právny predchodca žalovanej zaslal list, žalobcovia s určitosťou nemohli vedieť, či je hranica skutočne posunutá, nakoľko stavali na svojom pozemku v rámci plotovými múrmi ohrazeného pozemku, ktorý bol do tej doby i pôvodnými vlastníkami susedných pozemkov rešpektovanou hranicou pozemkov a vytýkali odvolaciemu súdu, že túto skutočnosť nebral do úvahy. Zároveň vytýkali odvolaciemu súdu, že sa nezaoberal tým, aké usporiadanie vzťahov by bolo najspravodlivejšie, v tomto smere nevykonával test proporcionality a neskúmal, či ide o taký závažný zásah, aby vecné bremeno nemohlo byť zriadené. Zdôraznili, že prípadné odstránenie stavby by predstavovalo nepomerne vyššie náklady a zásah do práv žalobcov, ako je to v prípade presahu 2 m² na pozemok žalovanej. Boli názoru, že odvolací súd ignoroval závery prijaté súdom prvej inštancie, ktorý konštatoval, že odstránenie stavby, aj keď sa o ňom v tomto konaní nerozhoduje, by nebolo účelné a ani hospodárne. Zdôraznili, že ich dobromyseľnosť je preukázaná aj listinami, keď v zmysle listiny - situácia z roku 1981 je zrejmé, že šírka pozemkov mala byť pre všetkých vlastníkov rovnaká a to 10 metrov, avšak z Geometrického plánu č.

11/2001 z 23. februára 2001 vyplýva, že pozemok žalobcov bol na šírku skrátený na 9,27 metra, pričom niektorým vlastníkom bol predĺžený aj na 10,48 metra. Teda v určitom časovom období došlo z neznámeho dôvodu k posunu výmer, pričom tieto boli posunuté v prospech niektorých vlastníkov a v zjavný neprospech žalobcov a to bez ich vedomia. Zároveň predložili ohlásenie drobnej stavby, z ktorého je zrejmé, že sklad člnov bol plánovaný pri hranici pozemku a mal tam byť rozostup ešte 0,35 metra od hranice pozemku, avšak vzhľadom k tomu, že namiesto 10 pôvodných metrov mali žalobcovia len 9,27 metrov, tak ani tento rozostup nebol postačujúci, o čom nemali žalobcovia v čase začatia stavby žiadnu vedomosť. Posun hraníc pozemkov teda nastal bez zavinenia žalobcov a títo konali dobromyseľne. Poukázali na fakt, že ani stavebný úrad nemal žiadne výhrady vo vzťahu k zakresleniu a umiestneniu predmetnej stavby. Záverom zdôraznili, že rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo riadne odôvodnené, nakoľko sa odvolací súd zmätočne vysporiadal s jednotlivými argumentmi a pri rozhodovaní nezohľadnil všetky skutočnosti a teda zo strany odvolacieho súdu nedošlo k riadnemu odôvodneniu rozsudku. Navrhli, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaná vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že vzhľadom na vykonané dokazovanie považuje tvrdenie žalobcov o ich údajnej dobromyseľnosti, že stavbu stavali na vlastnom pozemku bez právneho významu pre rozhodovanie súdu o úprave práv vlastníkov stavby a vlastníka pozemku. Konštatovala, že odvolací súd podrobne vyhodnotil stret vlastníckych práv a obmedzenie vlastníckych práv vlastníka pozemku zriadením vecného bremena v prospech nepovolenej a neoprávnenej stavby vyhodnotil ako nedôvodné a neprimerané. Navrhla, aby dovolací súd dovolanie zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v

konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. Žalobcovia vyvodzujú prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietali arbitrárnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu a nepreskúmateľnosť z dôvodu jeho nedostatočného odôvodnenia.

13. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

14. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

15. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

16. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

17. V posudzovanej veci sa dovolací súd nestotožnil s názorom dovolateľov, že odôvodnenie rozhodnutia zo strany odvolacieho súdu je nezrozumiteľné, neurčité a nepresvedčivé; dospel k záveru, že

napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nevykazuje znaky arbitrárnosti ani nepreskúmateľnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Rozsudok odvolacieho súdu spĺňa zákonné požiadavky na obsahové náležitosti rozhodnutia (§ 220 CSP) a jeho odôvodnenie je preskúmateľné z hľadiska skutkových i právnych záverov. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí vytvoril dostatočný podklad pre preskúmanie správnosti jeho záverov. Dovoláním napádaný rozsudok uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokúvanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Žalobcovia preto nedôvodne argumentovali, že rozsudok odvolacieho súdu je nepreskúmateľný; pričom za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv sporovej strany, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom.

18. Odvolací súd po zopakovaní dokazovania na odvolacom súde vo svojom rozhodnutí k aktívnej vecnej legitímácii žalobcov poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/410/2013, zo dňa 22. 3. 2016, podľa ktorého „Zákonodarca v tomto ustanovení (§ 135c Občianskeho zákonníka, poznám. odv. súdu) preferuje ako prvý do úvahy prichádzajúci spôsob riešenia vzniknutej situácie odstránenie neoprávnenej stavby (odsek 1) na návrh vlastníka pozemku. Ide o zohľadnenie prvku protiprávnosti v konaní stavebníka, ktorý staval na cudzom pozemku a neoprávnene tak zasiahol do práva vlastníka pozemku. Zo znenia tohto odseku („na návrh vlastníka“ a tiež „na náklady vlastníka stavby“) je celkom zrejmé, že aktívnu legitímáciu na podanie žaloby o odstránenie stavby má výlučne vlastník pozemku, čo napokon vyplýva aj z logiky veci (je len ťažko predstaviteľné, že samotný stavebník by mal záujem na odstránení stavby). Na tento odsek nadväzuje odsek 2 citovaného ustanovenia, ktorý prichádza do úvahy až potom, ako súd dospeje k záveru, že vlastníkom pozemku navrhované riešenie v podobe odstránenia stavby nie je účelné. Prikázanie vlastníctva stavby v prospech vlastníka pozemku je teda druhou možnou alternatívou, ktorú súd musí vždy posúdiť pri rozhodovaní o usporiadaní pomerov podľa § 135c Občianskeho zákonníka. Podmienkou pre takýto spôsob vysporiadania však je súhlas vlastníka pozemku s prikázaním stavby do jeho vlastníctva, keďže nikomu nemožno vlastnícke právo vnútiť proti jeho vôli. Aktívnu legitímáciu na podanie žaloby v tomto prípade má opäť výlučne vlastník pozemku. Nasleduje odsek 3 citovaného ustanovenia ako tretia možnosť usporiadania vzťahov medzi vlastníkom pozemku a vlastníkom stavby, v ktorom zákonodarca dáva súdu možnosť usporiadať pomery medzi nimi aj inak, ako podľa odseku 1, 2, za predpokladu, že nie sú splnené podmienky pre aplikáciu týchto odsekov. Znenie odseku 3 neurčuje, ktorý z vlastníkov môže takýto návrh podať a dovolací súd zastáva názor, že žalobu podľa tohto odseku môže podať aj vlastník stavby. Pri výklade tohto odseku je totiž potrebné mať na zreteli, že tu dochádza ku stretu dvoch rovnocenných vlastníckych práv s rovnakým zákonným obsahom. Ústavný súd Slovenskej republiky viackrát zdôraznil, že konflikt vo vnútri systému základných práv a slobôd treba riešiť prostredníctvom zásady ich spravodlivej rovnováhy (napr. PL. ÚS 22/06, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 34/07). Všetky základné práva a slobody sa chránia len v takej miere a rozsahu, dokiaľ uplatnením jedného práva alebo slobody nedôjde k neprimeranému obmedzeniu, či dokonca popretiu iného práva alebo slobody (IV. ÚS 256/07). Právny štát nemôže byť postavený na princípe ochrany poskytnutej výlučne jednému vlastníckemu právu, ak druhému ostáva len právna neistota bez možnosti realizácie obsahu vlastníctva. Preto aj stret vlastníckych práv, vlastníka pozemku a vlastníka stavby, musia súdy rozhodovať s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu tak, aby pokiaľ to je možné zostalo zachované každé z nich v čo najväčšej možnej miere a v prípade, že to nie je možné, treba dať prednosť tomu z nich, ktoré sa za daných skutkových okolností javí ako spravodlivejšie. Vo svetle týchto princípov je potom potrebné vykladať aj ustanovenie § 135c ods. 3 Občianskeho zákonníka a tiež aktívnu legitímáciu vlastníka stavby. Ak by dovolací súd pripustil výklad, podľa ktorého by nebol vlastník stavby na podanie žaloby podľa § 135c ods. 3 Občianskeho zákonníka aktívne legitimovaný, pre pasívny postoj vlastníka pozemku v dôsledku nepodania žaloby v zmysle § 135c Občianskeho zákonníka (tak, ako tomu je aj v prejednávanom prípade), ostáva vlastník stavby hoci neoprávnenej bez akejkolvek možnosti riešiť vzniknutú situáciu a na rozdiel od vlastníka pozemku nemá žiadny nástroj ochrany svojho vlastníckeho práva k stavbe, čím by (v prípade negatívneho postoja vlastníka pozemku) mohol byť úplne vylúčený z užívania predmetu svojho vlastníctva. Aj správny orgán na úseku stavebného konania práve pre spornosť práva k pozemku, na ktorom je neoprávnená stavba, prerušil kolaudačné konanie a žalobkyňu

vyzval na preukázanie právneho vzťahu k pozemku žalovaných. Dovolací súd vychádza z toho, že úlohou všeobecných súdov je poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 O.s.p.; obdobne napr. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09). Súčasne platí, že každý má právo domáhať sa na súde ochrany práva, ktoré bolo ohrozené alebo porušené (§ 3 O.s.p.). Nepriznanie aktívnej legitimácie vlastníkovi stavby by bolo porušením jeho práva na súdnu ochranu podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a predovšetkým by v dôsledku toho nemohla byť odstránená spornosť vzťahu medzi vlastníkom pozemku a vlastníkom neoprávnenej stavby. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd konštatuje, že vlastníkom pozemku má aktívnu legitimáciu vo vzťahu ku všetkým trom odsekmi ustanovenia § 135c Občianskeho zákonníka, kým vlastníkom stavby môže podať len žalobu v zmysle odseku 3 § 135c Občianskeho zákonníka (za predpokladu, že žalobu v zmysle § 135c Občianskeho zákonníka nepodá vlastníkom pozemku) a domáhať sa tak, aby súd svojím rozhodnutím usporiadal pomery medzi ním a vlastníkom pozemku iným spôsobom ako v odseku 1, 2, a to najmä zriadením vecného bremena, ktoré je nevyhnutné na výkon vlastníckeho práva k stavbe, za náhradu. Odsek 3 ustanovenia § 135c Občianskeho zákonníka tak umožňuje zásah do práv vlastníka pozemku v podobe jeho obmedzenia zriadením vecného bremena v prospech stavebníka rozhodnutím súdu, samozrejme len za predpokladu, že takéto obmedzenie je vzhľadom na okolnosti prípadu dôvodné a primerané.“ (obdobne aj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 46/2017, zo dňa 27.2.2018).

18.1. Následne odvolací súd riešil otázku, ktorému právu má súd poskytnúť ochranu súdnym rozhodnutím, či právu vlastníka neoprávnenej stavby, ktorá je postavená na cudzom pozemku (podľa žalobcov dobromyseľne, v dobrej viere, že celú stavbu umiestnili na svojom pozemku), alebo vlastníkovi pozemku, do ktorého (v rozsahu 2 m²) zasahuje cudzia stavba. „Stret vlastníckych práv, vlastníka pozemku a vlastníka stavby, musia súdy rozhodovať s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu tak, aby pokiaľ to je možné zostalo zachované každé z nich v čo najväčšej možnej miere a v prípade, že to nie je možné, treba dať prednosť tomu z nich, ktoré sa za daných skutkových okolností javí ako spravodlivejšie“ (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 410/2013, zo dňa 22.3.2016). V tejto súvislosti porovnával argumentáciu sporových strán a konštatoval, že žalobcovia v konaní dôvodili tým, že pri budovaní stavby postupovali v dobrej viere, že stavajú výlučne na svojom pozemku, vychádzajúc aj z rokmi zaužívaných hraníc medzi susediacimi pozemkami, ktoré boli okrem iného aj oplotené, pričom stavali cca 30 cm od hranice pozemku, smerom k sebe, ale nikdy nepresiahli za plot susedovi. Až neskôr, na základe zamerania geodeta sa zistilo, že stavajú čiastočne v nepatrnej miere na pozemku žalovaného, nakoľko plot nebol postavený úplne na hranici pozemkov medzi žalobcami a žalovaným. Stavbu stavali s úmyslom zastabilizovať svah, zabrániť jeho zosuvu. Žalovaná v konaní namietala, že stavba, zasahujúca do jej pozemku, bola postavená bez územného rozhodnutia, bez stavebného povolenia, bez jej vytýčenia, v stavbe žalobcovia pokračovali aj po tom, čo bolo po geodetickom vytýčení hranice pozemkov zrejmé, že stavajú aj na pozemku žalovanej. Podľa žalovanej konanie žalobcov možno hodnotiť ako vedomé porušovanie a ignorovanie právnych predpisov, ktorému nemožno poskytnúť súdnu ochranu.

18.2. Následne odvolací súd vyvodil záver, že žalobcovia dotknutú stavbu začali stavať bez stavebného povolenia a čiastočne na cudzom pozemku, čo v konaní ani nebolo medzi stranami sporné. Žalobcovia začali stavbu realizovať v roku 2016, bez ohlásenia, bez stavebného povolenia, listom zo dňa 7.10.2016 (č. 1. spisu 71) boli informovaní o tom, že stavbu stavajú čiastočne na cudzom pozemku. Napriek tomu v stavbe pokračovali, stavebné práce prerušili až v súvislosti s vykonaním štátneho stavebného dohľadu v máji 2018. V nadväznosti na to vysvetlil, že prihliadajúc na všetky argumenty prednesené žalobcami v priebehu celého konania (aj odvolacieho), ako aj na pojednávaní pred odvolacím súdom zostalo nesporné, že žalobcovia realizovali stavbu bez stavebného povolenia. Pokiaľ ide o ich tvrdenie, že pri jej realizácii boli dobromyseľní, keďže stavbu začali realizovať v presvedčení, že celú stavbu realizujú na vlastnom pozemku, podľa názoru odvolacieho súdu nemožno na ich dobromyseľnosť prihliadnuť. Dôvodom je skutočnosť, že už v októbri 2016 žalobcovia nadobudli vedomosť o tom, že ich stavba presahuje hranice ich pozemku a zasahuje do pozemku právneho predchodcu žalovanej parc. č. XXXXX/XX, ktorý ich vyzval na zastavenie stavebných prác a odstránenie neoprávnenej stavby (č. 1.

spisu 71). Žalobcovia toto nerešpektovali, v realizácii stavby pokračovali a to až do vykonania štátneho stavebného dohľadu (na podnet žalovanej) v máji 2018 (č. I. spisu 95). Ich konanie tak možno hodnotiť ako vedomé porušovanie a nerešpektovanie právnych predpisov, v ktorom konštatovaní sa odvolací súd v celom rozsahu zhoduje s argumentáciou žalovanej. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd jasne konštatoval, že pri posudzovaní jednotlivých práv vlastníka stavby a vlastníka pozemku je spravodlivé „ochrániť“ právo vlastníka pozemku.

19. So zreteľom na uvedené možno konštatovať, že odvolací súd sa v rámci svojho preskúmania dôsledne vysporiadal so všetkými podstatnými skutkovými a právnymi otázkami, ktoré boli v konaní nastolené, predovšetkým otázkou stretu vlastníckych práv - vlastníka pozemku a vlastníka stavby, pričom jasne uviedol, z akých dôvodov uprednostnil vlastníka pozemku. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu spĺňa obsahové náležitosti podľa § 220 ods. 2 CSP - jasne vysvetľuje, čo žalovaná namietala, ako sa k týmto námietkam súd postavil, aké skutkové tvrdenia a dôkazy vzal do úvahy, ktoré z nich považoval za preukázané, ako ich hodnotil a na akých právnych záveroch založil svoje rozhodnutie.

20. Právne závery odvolacieho súdu v otázke stretu vlastníckych práv, vlastníka pozemku a vlastníka stavby pritom nemožno označiť za svojvoľné a ani arbitrárne. V prípade, že dovolatelia považovali tieto právne závery za nesprávne, táto skutočnosť však nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, ale iba jeho prípustnosť podľa § 421 CSP (t. j. žalobcovia mohli v tomto smere namietat len odklon odvolacieho súdu pri riešení tejto otázky od ustálenej súdnej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP), príp. jej doposiaľ neriešenie dovolacím súdom (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP). Otázka, ktorá by mohla prichádzať do úvahy je v znení „ktorému právu má súd poskytnúť ochranu súdnym rozhodnutím, či právu vlastníka neoprávnenej stavby, ktorá je postavená na cudzom pozemku, alebo vlastníkovi pozemku, do ktorého zasahuje cudzia stavba. Ide o otázku, ktorú riešil aj odvolací súd (na riešení ktorej založil svoje rozhodnutie) a ak sa tento podľa názoru žalobcov pri ich riešení odklonil od ustálenej súdnej praxe dovolacieho súdu (príp. by išlo o otázky doposiaľ dovolacím súdom neriešené), išlo by o dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP. Žalobcovia však tento dovolací dôvod v dovolaní neuplatnili a ako už bolo uvedené vyššie, žalobcovia iba pokiaľ ide o ich kritiku odvolacieho súdu - čo do posúdenia otázky, ktorému právu má súd poskytnúť ochranu súdnym rozhodnutím, či právu vlastníka neoprávnenej stavby, ktorá je postavená na cudzom pozemku, alebo vlastníkovi pozemku, do ktorého zasahuje cudzia stavba - polemizujú s konkrétnymi právnymi závermi odvolacieho súdu (s ktorými iba nesúhlasia a považujú ich za nesprávne), čo vylučuje arbitrárnosť a nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia, pričom takáto polemika prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nezakladá. K tomu dovolací súd uvádza, že prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nezakladá skutočnosť, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočíva na nesprávnych právnych záveroch (porovnaj najmä judikáty R 54/2012 a R 24/2017). Aj z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

21. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že dovolatelia sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňujú a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa ich predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolatelia so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu nesúhlasia a nestotožňujú sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

22. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalobcovia neopodstatnene namietajú,

že odvolací súd im nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces [§ 420 písm. f) CSP]. Dovolací súd dovolanie žalobcov odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

23. Žalovaná bola v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešná, avšak dovolací súd jej náhradu trov dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že jej v dovolacom konaní žiadne trovy nevznikli, ani jej nevyplývajú z obsahu spisu (R 72/2018).

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.